

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	EDU 408 Ədəbiyyatın tədrisi metodikası, 3 kredit 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavriat, magistr)	Bakalavriat	
	Tədris semestri	2026/2027-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Dos. Ülvi Babasoy	
	E-mail:	Ulvi.babasoy@khazar.org	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl		
	Məsləhət saatları	Cümə, 12:00	
Prerekvizitlər	EDU 101, EDU302		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas ədəbiyyatlar: 1. Yusifov F. Ədəbiyyatın tədrisi metodikası. Bakı, 2023. 2. Həsənlı B. Ədəbiyyatın tədrisi metodikası. Bakı, 2014. 3. Hüseynova G. Kurikulum təliminə praktiki baxış. Bakı, 2019 Əlavə ədəbiyyat: 4. Hüseynoğlu S. Ədəbiyyat dərslərində yeni texnologiyalar: fəal/interaktiv təlim. Bakı, 2009. 5. Hüseynoğlu S. İfadəli oxunun əsasları. Bakı, 2013. 6. Muradov B. Orta məktəbdə ədəbi əsərlərin öyrədilməsi. Bakı, 1992. 7. Veysova Z. Fəal/interaktiv təlim: müəllimlər üçün vəsait. Bakı, 2007. İstifadə oluna biləcək digər mənbələr: 1. www.edu.gov.az 2. http://www.kurikulum.az 3. https://yusif.az/main/wp-content/uploads/2020/10/Emil_Tagizade-Kurikulum.pdf 4. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/762745 5. https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2022/11/%C6%8FD%C6%8FBIYYATIN-T%C6%8FDRISI-METODIKASI.pdf 6. https://www.arti.edu.az/nodupload/editor/files/2%20%C6%8Fd%C9%99biyyat-kurikulum.pdf		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Təqdimatlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Noyabr 2026	30
	Davamiyyət	Dekabr 2026	5
	Fəallıq	Dekabr 2026	5
	Açıq dərs layihəsi tapşırığı	Delabr 2026	10
	Video dərs layihəsi tapşırığı	Noyabr 2026	10
	Final imtahanı	Yanvar 2026	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Fənn vasitəsilə orta məktəbdə ədəbiyyat fənninin tədrisi metodikası ilə bağlı müasir yanaşmalar təhsilalanların nəzərinə çatdırılır. Ədəbiyyat üzrə məktəb proqramları (kurikulumları) üzrə tələbələrın praktik vərdislər qazanmalarına çalışılır. Burada əsas məqsəd gələcək müəllimləri şagirdlərdə ədəbiyyat və həyat həqiqətləri, şifahi nitq və yazılı nitq mədəniyyətini		

	formalaşdırılması üsul və texnikaları ilə tanış etmək, onlarda ünsiyyət qurma, təhlil etmə, sintez etmə, dəyərləndirmə və mühakimə etmə kimi yüksək idraki bacarıqlara yiyələnmələrini təmin etməkdir.
Kursun məqsədləri	Fənnin məqsədi ədəbiyyatın tədrisi metodikasının elmi-nəzəri məsələləri barədə sistemli bilik vermək, qazanılmış biliklərin tətbiqi üzrə zəruri bacarıqlar formalaşdırmaqdır. – Məktəb ədəbiyyat kursunun məqsədini, məzmununu, strukturunu və həcmi müəyyənləşdirmək; – Təlim materialının siniflər üzrə bölgüsünü, varisliyi müəyyənləşdirmək; – Ədəbiyyat təliminin daha səmərəli metod, priyom və vasitələrini əsaslandırmaq; – bilik, bacarıq və vərdişlərin mənimsədilməsi, praktikada uğurla tətbiqi üçün vacib olan şərtləri nəzəri cəhətdən işləyib hazırlamaq.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakı bilik, bacarıq və vərdişlərə yiyələnməlidir: FTN 1 – Ədəbiyyatın tədrisi metodikası elminin mahiyyətini, nəzəri əsaslarını; FTN 2 – Ədəbiyyat fənninin məzmununu, öyrənilməsi sistemini; FTN 3 – Ədəbiyyat fənn kurikulumunun məzmununu, strukturunu, standartların mahiyyətini, funksiyalarını; FTN 4 – Yeni təlim texnologiyalarının mahiyyətini; FTN 5 – Ədəbiyyat dərslərinin tiplərini, növlərini, variantlarını; FTN 6 – İcmal materiallarının öyrədilməsi yollarını; FTN 7 – Tərcümeyi-hal materiallarının öyrədilməsi yollarını; FTN 8 – Bədii əsərlərin tədrisi metodikasını; FTN 9 – Ədəbiyyat nəzəriyyəsi anlayışlarının öyrədilməsi yollarını; FTN 10 – Nitq inkişafı üzrə işin təşkili metodikasını; FTN 11 – Ədəbiyyat tədrisinin planlaşdırılmasını; FTN 12 – Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi qaydalarını; FTN 13 – Ədəbiyyat fənn kurikulumu üzrə qazandığı bilikləri tətbiq etməyi; FTN 14 – Yeni təlim texnologiyaları üzrə qazandığı bilikləri tətbiq etməyi; FTN 15 – Bədii əsərin oxusu, məzmununun mənimsənilməsi üzrə işi təşkil etməyi; FTN 16 – Bədii əsərin təhlili üzrə işi təşkil etməyi; FTN 17 – Nitq inkişafı üzrə müxtəlif növ işləri təşkil etməyi; FTN 18 – Gündəlik və illik planlaşdırma nümunələrini hazırlamağı; FTN 19 – Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi üzrə vasitələr hazırlamağı;
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Aktivlik – 5 bal. Fəallıq balı aşağıdakı meyarlar üzrə müəyyən edilir: - Məşğələlərdə aktiv və məzmunlu iştirak; - Açıq dərs layihələrində fəallıq. Açıq dərs layihəsi tapşırığı – 10 bal <i>Qeyd:</i> Tələbələr fərdi şəkildə icmal yazaraq açıq dərs hazırlayır və dərs müddətində ayrılmış vaxtda canlı olaraq təqdim edirlər. Tələblər: • İcmal əsasında hazırlanmalı; • Təlim texnologiya və üsullarının tətbiqinə çalışılmalı; • Müəllim görkəm və geyiminə əməl etməli; • Müəyyən edilmiş dərs müddətinə əməl etməli; • Akademik nitq və davranışa diqqət edilməli; • “Şagirdlər”lə mübahisə yaradacaq məqamlardan qaçınmalı. 4.2. Video dərs layihəsi – 10 bal Tələbələr müəllimlə razılaşdırılmış mövzu üzrə video dərs hazırlayırlar. Dərslərə qoyulan tələblər: • 8-10 dəqiqə olmalı;

- Səs və görüntü effektiv olmalı;
- Elmi səhvlərə yol verilməməli;
- Dərsin mövzunu tam şəkildə əhatə etməli;
- Orfoqrafik səhvlərə yol verilməməli;
- Ekran görüntüsündə müəllim və yazı lövhəsi aydın şəkildə görünməlidir.

1. Tapşırıqlarda 25 % və daha artıq plagiarizm olarsa, iş sıfırlanır.
2. Tələbələrin bir-birindən köçürmə halları aşkarlandığında iş ləğv olunur.

Generativ Süni İntellektə (GSİ) istifadə qaydaları:

Ədəbiyyatın tədrisi metodikası fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənn üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, argument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir.

Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır.

Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır.

İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir:

1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi
2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi
3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal).

Süni intellekt alətlərindən istifadəyə icazə verilən hallar:

- Ədəbiyyat tədrisinin metod və prinsipləri: təlim metodlarının izahı, müqayisəsi və konkret ədəbi mövzular üzrə tətbiq imkanlarının araşdırılması.
- Dərs planlaşdırılması: ədəbi əsərlərin tədrisi üçün dərsin mərhələləri, məqsədləri və fəaliyyətlərinin hazırlanmasına köməkçi vasitə kimi istifadə.
- Fəal və interaktiv təlim: müzakirə, debat, beyin həmləsi, layihə və digər interaktiv metodlar üzrə nümunə tapşırıqların hazırlanması.
- Ədəbi əsərlərin tədrisi: əsərin janrı, mövzu, ideya, obraz və bədii xüsusiyyətlərinin şagirdlərə öyrədilməsi üçün metodik yanaşmaların işlənməsi.
- Dərslik və tədris materiallarının təhlili: mövcud materialların metodik baxımdan təhlilinə və təkmilləşdirilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə.

	• Qiymətləndirmə: ədəbi bilik və bacarıqların yoxlanılması üçün müxtəlif tipli sual və tapşırıqların hazırlanması. • Fərdiləşdirilmiş təlim: müxtəlif hazırlıq səviyyəsinə malik şagirdlər üçün uyğunlaşdırılmış tapşırıqların hazırlanması. • Yaradıcı təlim fəaliyyətləri: ədəbi əsərlərin tədrisi ilə bağlı yaradıcı yazı, rol oyunu, müzakirə və layihə ideyalarının hazırlanması. • Özünüqiymətləndirmə və refleksiya: hazırlanmış dərs planının, metodik yanaşmanın və təlim fəaliyyətlərinin üstün və zəif tərəflərinin müəyyənləşdirilməsi. Süni intellekt alətlərindən istifadəyə icazə verilməyən bölmələr • İmtahan və digər qiymətləndirmə fəaliyyətləri zamanı: tələbənin metodik bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi zamanı süni intellekt alətlərindən istifadə. • Fərdi dərs planı: tələbənin müstəqil şəkildə hazırlamalı və müdafiə etməli olduğu dərs planının tam olaraq süni intellekt tərəfindən hazırlanması. • Metodik təhlil: tələbənin konkret ədəbi əsərin tədrisi ilə bağlı müstəqil metodik yanaşmasının qiymətləndirildiyi tapşırıqlarda süni intellektdən hazır cavab almaq. • Nümunə dərs və pedaqoji təqdimatlar: tələbənin metodik və pedaqoji bacarıqlarının qiymətləndirildiyi təqdimat və məşğələlərin süni intellekt tərəfindən tam hazırlanması. • Müstəqil metodik işlər: tələbənin özü tərəfindən aparılması nəzərdə tutulan tədqiqat, metodik layihə və praktik işlərin tam şəkildə süni intellektə həvalə edilməsi. • Qiymətləndirmə tapşırıqları: tələbənin özü tərəfindən hazırlanması tələb olunan test, sual və qiymətləndirmə meyarlarının süni intellekt tərəfindən tam hazırlanaraq təqdim edilməsi. • Pedaqoji situasiyaların həlli: tələbənin müstəqil metodik və pedaqoji qərarvermə bacarığının yoxlanıldığı tapşırıqlarda süni intellektdən istifadə. • Şifahi müdafiə: tələbənin hazırladığı metodik işin məzmununu müstəqil şəkildə izah etməli olduğu zaman süni intellektdən cavab mənbəyi kimi istifadə. • Elmi və metodik mənbələrin təqdim edilməsi: süni intellekt tərəfindən yaradılmış və mövcudluğu yoxlanılmamış mənbələrin akademik işlərdə istifadə olunması. • Akademik dürüstlüyə zidd istifadə: süni intellekt tərəfindən hazırlanmış dərs planı, metodik təhlil, layihə və digər materialların tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi.
--	---

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	saat	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	16.09.2026 16.09.2026	Ədəbiyyatın tədrisi metodikası fənninin məqsəd və vəzifələri	4	1,11-25 2, s. 9-17
2.	23.09.2026 23.09.2026	Ədəbiyyat fənni kurikulumunun məzmunu, strukturu, standartları və onların funksiyaları	4	1, 25-66 2, s. 61-75
3.	30.09.2026 30.09.2026	Ədəbiyyat fənni üzrə məzmun xətləri: - ədəbiyyat və həyat həqiqətləri; - şifahi nitq; - yazılı nitq.	4	1, 66-88 2, s. 72-83
4.	07.10.2026 07.10.2026	Fəal (interaktiv) təlimin mahiyyəti, ədəbiyyat dərslərində tətbiqi	4	1, 88-136 2, s. 50-60
5.	14.10.2026 14.10.2026	İdrak taksonomiyalarının təlim prosesinə tətbiqinin (Blum, Anderson) əhəmiyyəti, dərslərin məqsədinin təyininə və fəaliyyətin təşkilində rolu. Ədəbiyyat dərslərində istifadə edilən təlim metodları-1	4	1, 136-172 2, 116-159

6.	21.10.2026 21.10.2026	İdrak taksonomiyalarının təlim prosesinə tətbiqinin (Blum, Anderson) əhəmiyyəti, dərslərin məqsədinin təyində və fəaliyyətin təşkilində rolu. Ədəbiyyat dərslərində istifadə edilən təlim metodları-2	4	1, s. 139-172 s. 116-159
7.	28.10.2026 28.10.2026	Ədəbiyyat dərslərində planlaşdırma	4	1, s. 176-184 2, s. 84-105
8.	04.11.2026 04.11.2026	ƏTM-nin digər fənlərlə əlaqəsi, digər fənlərin öyrənilməsindəki yeri, fənlərarası və fəndaxili inteqrasiya anlayışı	4	2, s. 310-319
		Aralıq imtahanı		
9.	11.11.2026 11.11.2026	Davranışçı və konstruktiv təlim nəzəriyyələrinin xarakterik xüsusiyyətləri, konstruktiv təhsil proqramları, sinif və dərslər. ƏTM-də davranışçı və konstruktiv təlim nəzəriyyələrindən istifadə. Müqayisəli tərəfləri. Konstruktiv təlimdə üstün tərəflər.	4	2, s. 1-6
10.	18.11.2026 18.11.2026	Sənətkarın həyatı, yaradıcılıq yolu materiallarının tədrisi	4	1, s.235-259 2, s. 271-281
11.	25.11.2026 25.11.2026	Ədəbiyyat nəzəriyyəsinin öyrənilməsi	4	2, s. 258-265
12.	02.12.2026 02.12.2026	Bədii əsərin məzmununun öyrənilməsi	4	1, 2, s. 284-187 s. 159-180
13.	09.12.2026 09.12.2026	İcmal mövzularının öyrənilməsi	4	1, s. 216-235 2, s. 265-271
14.	16.12.2026 16.12.2026	Ədəbiyyat dərslərində nitq inkişafı üzrə işlər	4	1, s. 303-305 2, s. 281-310
15.	23.12.2026 23.12.2026	Qiymətləndirmə meyarlarının və qiymətləndirmə vasitələrinin hazırlanması Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, konstruktiv qiymətləndirmənin növləri	4	2, s. 309-318 2, s. 325-333
		Final imtahanı		